

založení fakturního sudiště podle druhého odstavce § 88 j. n., jehož se žalující firma pro žalobu dovolávala a nesejde ani na tom, zda žalovaný fakturu vrátil, či nikoli.

Čís. 8750.

Domáháno-li se v žalobě, by byl žalovaný uznán povinným, vrátiti žalobci neprodané a zaplatiti prodané příspěvkové známky a, kdyby tak neučinil, že má býti uznán povinným zaplatiti žalobci určitý peníz, nebyl (odvolací) soud oprávněn upravit samovolně rozsudečný výrok v ten rozum, že žalovaný jest povinen vrátiti žalobci příspěvkové známky za určitý peníz a, kdyby tak neučinil, zaplatiti žalobci tento peníz. Žalobní žádání nebylo tu žádáním podle § 410 c. ř. s., nýbrž alternativním žádáním (alternativa obligatio).

Svěřil-li svaz dělníků někomu určitý počet příspěvkových známek s příkazem, by vybral od členů svazu členské příspěvky a je svazu odvedl a členům stvrdil zaplacení příspěvků nalepením příspěvkových známek do legitimací a jich orazítkováním, nebyly příspěvkové známky cennými papíry, nýbrž jen průvodními listinami, pouhými stvrzenkami, kvitancemi.

Pokud nebylo určitým žalobní žádání na vrácení příspěvkových známek neb odvedení vybraných příspěvků.

(Rozh. ze dne 28. února 1929, Rv II 498/28.)

Ústřední svaz dělníků svěřil žalovanému příspěvkové známky s příkazem, by od členů svazu vybral členské příspěvky, je svazu odvedl a členům stvrdil zaplacení příspěvků nalepením příspěvkových známek do legitimací a jich orazítkováním. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Ústřední svaz dělníků na žalovaném, by byl uznán povinným vrátiti neprodané příspěvkové známky a prodané příspěvkové známky zaplatiti a, kdyby tak neučinil, zaplatiti žalobci 19.924 Kč. Žalující svaz vycházel z toho, že příspěvkové známky značí určitou výši týdenních svazových příspěvků, představují tedy určité peníze, zasílají se jen na objednávku představenstva skupiny, jsou přísně zúčtovatelné a jimi se kvitují příspěvky. Žalovaný namítl v tomto směru, že příspěvkové známky nejsou zákonně uznaným platidlem, hodnota jejich rovná se hodnotě papíru a tisku a účelem jejich jest potvrditi jejich vlepením dělníku, že zaplatil příspěvky. Jediné v tom případě, kdyby byl žalovaný použil známek k vlepení do legitimací členů a obdržel za ně příspěvky, mohla by žádati skupina, ne však svaz, vyúčtování vylepených známek. *Procesní soud* prvního stolu v Praze uznal podle žaloby. *Odvolací soud* nevyhověl odvolání žalovaného a potvrdil napadený rozsudek s opravou, že žalovaný jest povinen vrátiti žalobci příspěvkové známky za 19.924 Kč a, kdyby tak neučinil, zaplatiti 19.924 Kč.

Nejvyšší soud zamítl žalobní nárok, by žalovaný byl uznán povinným vrátiti žalobci neprodané příspěvkové známky a zaplatiti pro-

dané příspěvkové známky a kdyby tak neučinil, byl uznán povinným zaplatiti žalobci 19.924 Kč.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu z dovolacích důvodů čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s. Dovolání jest v právu. S hlediska dovolacího důvodu rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), ve skutečnosti však z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s., viz rozh. čís. 3613 sb. n. s.) napadá dovolání rozsudek odvolacího soudu v úpravě, kterou mu dal tento soud úchytkou od žalobního žádání. Podle § 405 c. ř. s. není soud oprávněn přiřknouti straně něco, co nebylo navrženo. Podle žalobního žádání má býti žalovaný uznán povinným vrátiti žalobci neprodané příspěvkové známky a zaplatiti prodané příspěvkové známky a kdyby tak neučinil, má býti uznán povinným zaplatiti žalobci 21.174 Kč, omezených na 19.924 Kč s 5% úroky od 1. listopadu 1926. Dovolatel právem vytýká rozsudečnému výroku takto upravenému, že se jím přisuzuje žalobci něco jiného, než jím bylo navrhováno, neboť podle tohoto znění se ukládají žalovanému dvě alternativy, buď vrátiti veškeré známky, nebo zaplatiti celých 19.924 Kč, kdežto podle žalobního žádání měl žalovaný možnost vrátiti známky, jichž neupotřebil, a zaplatiti známky, jež vrátiti nemůže. Povinnost uložená odvolacím soudem žalovanému jest tedy těžší, než jak byla v žalobě navrhována, a proto právem dovolatel vytýká odvolacímu soudu překročení předpisu § 405 c. ř. s. Neposoudil proto v tomto bodě odvolací soud případ právnicky správně.

Neobstojí však ani nárok, jak jest upraven v žalobní prosbě. Žalobní nárok opírá se o smlouvu příkazní (§ 1002 a násl., obč. zák.). Žalovanému byl žalobcem, »Ústředním svazem dělníků«, svěřen určitý počet příspěvkových známek s příkazem, by od členů svazu stavebních dělníků vybral členské příspěvky a je svazu odvedl a členům stvrdil zaplacení příspěvků nalepením příspěvkových známek do legitimací a jich orazítkováním (§ 21 pravidel doplňujících stanovy, jak byly usneseny svazovým představenstvem v dubnu 1925, pokud se týče § 22 pravidel před tím platných ze dne 20. května 1924). Z toho zjevno, že příspěvkové známky nejsou ceninami, nepředstavují peníz na nich vytištěný, nejsou cennými papíry (jako směnky, neb vkladní knížky peněžních ústavů), nýbrž jsou listinami průvodními, podávajícími jen důkaz o tom, že příspěvek členský byl zaplacen, jsou stvrzenkami, kvitancemi a nerovná se tudíž jejich skutečná cena penízi, jehož zaplacení prokazují, jak mylně nižší soudy za to mají. (Viz Hermann-Otavský o obchodech str. 23 a násl.). Žalobní prosba není žádáním podle § 410 c. ř. s., jak mylně usuzují oba nižší soudy, neboť žalobce neprojevuje toliko ochotu přimouti na místě předmětu žalobního určitou peněžitou sumu (alternativa facultas), nýbrž jest alternativním petitem, žádajícím, by žalovaný byl přímo uznán povinným plniti buď příspěvkové známky, nebo zaplatiti cenu na nich vyznačenou (alternativa obligatio). Podle smlouvy příkazní, kterou přijetím příspěvkových známek uzavřel, byl žalovaný po-

vinen vydati žalujícímu svazu vybrané členské příspěvky, jichž zaplacení měl stvrditi nalepením příspěvkových známek, a, pokud příspěvky nevybral (a tudíž známek nepoužil ke stvrzení) měl je svazu vrátiti (§ 1009 obč. zák.). Skutečný prodej známek, o němž se mluví v žalobním žádání, není v žalobě ani tvrzen. Podle § 1012 obč. zák. byl ovšem žalovaný povinen složit svazu účet o tom, jak naložil se známkami jemu svěřenými, a může svazem na složení tohoto účtu býti i žalován (čl. XLII uv. z. k c. ř. s.). Žaluje-li však svaz žalovaného z této příkazní smlouvy o vrácení známek neb odvedení vybraných příspěvků (cena použitých známek), jest podle § 226 c. ř. s. povinen klásti určité žádání, musíť býti z žalobního petitu zjevno, co požaduje číselně, neb aspoň kvalitativně a kvantitativně (viz Neumann Komentář k § 226 c. ř. s.). Bylo povinností žalujícího svazu, by v žalobě udal, kolik členských příspěvků a v jaké výši žalovaný vybral a kolik nepoužitých příspěvkových známek a jakého druhu (III. až VII. třídy, po 2 Kč, 2 Kč 50 h, 3 Kč, 3 Kč 50 h, 4 Kč) mu zůstalo, by o tom důkaz nabídl a by v žalobním žádání přesně udal celkovou číslici vybraných příspěvků, kterou od žalovaného žádá a by udal druh a počet nepoužitých příspěvkových známek, jichž vrácení se domáhá. Nezná-li snad žalující svaz tento počet, měl předem žalovati žalovaného o složení účtu z provedeného příkazu, tím si potřebná data opatřiti a pak teprve podati žalobu o plnění (§ 1012 obč. zák. a čl. XLII uv. zák. k c. ř. s.). Žalobní žádání tak, jak bylo učiněno, jest, pokud má za předmět příspěvkové známky, zcela neurčité, neboť není z něho zjevno, kolik známek má žalovaný vrátiti a kolik zaplatiti (správně kolik vybraných příspěvků odvésti). Žádání takto upravené nemohlo by ani exekučně býti vymoženo (§ 7 ex. ř.), vždyť by výkonný orgán nevěděl, kolik příspěvkových známek a jakého druhu má žalovanému odejmouti a jaký peníz jest žalovaný povinen zaplatiti, v případě, že nějaké známky dosaváde u sebe má (nehledíc již k tomu, že známky žalovaným nebyly vůbec prodávány a nebyly mu ani za účelem prodeje ani podle tvrzení samé žaloby odevzdány, tak že petit žalobní, který mluví o známkách prodaných a neprodaných, není v tom směru ani kryt tvrzením žalobním a není tudíž odůvodněn). Není-li při alternativním žádání dostatečně určitým primární předmět plnění (počet známek), nedostává se určitosti ani předmětu na druhém místě alternativně žádanému (plnění peněžité) a není tudíž přesně určeno žádání vůbec, neboť předměty obligace, má-li alternativnímu žádání býti vyhověno, musí býti dostatečně určité, jinak by byl žalovaný zkrácen ve volbě. Odvolací soud snažil se tuto neurčitost žalobního žádání z moci úřední napravit; učinil tak však způsobem, který nelze srovnati s předpisem § 405 c. ř. s. Bylo proto vyhověti dovolání pro nesprávné právní posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s. a žalobu zamítnouti pro úplnou neurčitost žalobního žádání, aniž bylo potřebí obírat se dalšími důvody dovolání s hlediska vadnosti dovolacího řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s., aniž námitkou započtení.